

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen en het besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2013 betreffende dierlijke bijproducten en afgeleide producten

1. SITUERING

Op 20 juli 2018 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen en het besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2013 betreffende dierlijke bijproducten en afgeleide producten principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, gelast over het voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de SERV en Minaraad (VR 2018 2007 DOC.0927).

2. ADVIES VAN DE SERV, DE MINARAAD EN DE SALV

Het gezamenlijke advies de Minaraad, bekrachtigd op 4 oktober 2018, de SALV, bekrachtigd op 5 oktober 2018, en de SERV, bekrachtigd op 8 oktober 2018, gaat als bijlage 4. De raden geven aan in grote lijnen akkoord te gaan met de meeste van de voorgestelde wijzigingen. Bij een aantal voorstellen formuleren de raden bedenkingen of aanbevelingen.

Terminologie

Bij de opgenomen aanpassingen en correcties van definities in het ontwerpbesluit geven de raden twee aanbevelingen. Bij de aangepaste definitie van bouwstof geven de raden het advies om de afstemming tussen VLAREBO en VLAREMA te verbeteren voor het gebruik als bouwstof (VLAREMA) en het gebruik als bouwkundig bodemgebruik (VLAREBO). Dit is nodig om een gelijk speelveld te garanderen voor alle materialen die in dezelfde toepassingen gebruikt worden, ongeacht of de materialen onder toepassing van het Bodemdecreet of het Materialendecreet vallen.

Op basis van deze aanbeveling worden de normen voor het gebruik van afvalstoffen als bouwstof afgestemd op de normen voor bouwkundig bodemgebruik in het VLAREBO.

De raden adviseren om voor de term “voormalige voedingsmiddelen” een onderscheid in te voeren tussen deze voormalige voedingsmiddelen die uitsluitend uit plantaardige stromen bestaan en deze die ook dierlijke bijproducten bevatten. In de tekst van het besluit wordt de term “voormalige voedingsmiddelen” overal vervangen door “levensmiddelenafval” om verwarring te vermijden met reeds bestaande regelgeving. Deze term ‘levensmiddelenafval’ wordt ook gebruikt in de recent goedgekeurde herziening van de kaderrichtlijn afval. Verordening 1069/2009, die het beheer van dierlijke bijproducten (waaronder voormalige voedingsmiddelen) regelt, blijft onverminderd van toepassing op de fractie levensmiddelenafval die dierlijke bijproducten bevat. Het is de verantwoordelijkheid van de houder van de afvalstoffen om deze correct te identificeren en te beheren volgens de toepasselijke wetgeving. De definitie “keukenafval” verwees naar de definitie overeenkomstig Verordening 1069/2009. Deze verwijzing kan de indruk geven dat het enkel over keukenafval en etensresten van dierlijke oorsprong gaat. Om de definitie te verruimen naar plantaardig keukenafval en etensresten wordt de verwijzing naar Verordening 1069/2009 niet langer vermeld en enkel de omschrijving uit die verordening overgenomen. Deze omschrijving op zich bevat geen verwijzing naar de dierlijke oorsprong van keukenafval en etensresten.

Aanvaardingsplichtconvenant en individueel aanvaardingsplichtplan

De raden onderschrijven het voorstel voor een lichtere procedure met de “aanvaardingsplichtconvenant” en het “individueel aanvaardingsplichtplan” in te voeren om zo op een flexibelere manier uitvoering te geven aan de aanvaardingsplicht. Ze bevelen echter aan om een afdoende en tijdige consultatie met de betrokken partijen (in het bijzonder de lokale besturen) beter te borgen in de procedure van de aanvaardingsplichtconvenant. De procedure voor de aanvaardingsplichtconvenant werd opgemaakt vertrekkend vanuit de visie dat (i) de stakeholders moeten worden betrokken in de verschillende fases van het tot stand komen van een convenant en (ii) dit best wordt ingebed in het bestaande doelgroepenoverleg van OVAM. Het doelgroepenoverleg met elk van de diverse stakeholders (ook de lokale besturen) wordt periodiek georganiseerd en garandeert bijgevolg dat elke aanvaardingsplichtconvenant in de verschillende fases steeds als agendapunt op deze overlegfora kan besproken worden. Een aanpassing van het ontwerpbesluit is dan ook niet vereist om dit te waarborgen.

Bij een milieubeleidsovereenkomst (MBO) verbindt de overheid zich om geen nieuwe regelgeving uit te vaardigen tijdens de looptijd van een MBO. De raden bevelen aan om geen vergelijkbare terughoudendheid aan de dag te leggen bij een aanvaardingsplichtconvenant. Zoals de raden ook zelf aangeven kan een eventuele terughoudendheid ten aanzien van het uitvaardigen van nieuwe regelgeving niet in het VLAREMA worden ingeschreven. Het zal in de eerste plaats aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement zijn om de gevraagde terughoudendheid aan de dag te leggen om nieuwe regelgeving op te leggen gedurende de looptijd van een aanvaardingsplichtconvenant. Er wordt dan ook geen tekstaanpassing doorgevoerd.

De raden halen aan dat er twee onderling samenhangende problemen zijn bij de uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) in het Vlaamse Gewest: enerzijds de mate waarin een bepaalde bedrijfssector zich wil engageren; anderzijds de beleidsafstemming tussen de verschillende gewesten die niet op dezelfde golfengete zitten voor wat betreft de invulling van de UPV. De raden bevelen aan om werk te maken van een betere intergewestelijke beleidsafstemming omdat een identieke aanpak leidt tot een gelijk speelveld en tot operationele voordelen. Het is een gegeven dat de beleidsvisies rond de UPV verschillen tussen de drie gewesten. De overstap naar de aanvaardingsplichtconvenant heeft niet de intentie dit probleem aan te pakken. Men kan zelfs stellen dat de aanvaardingsplichtconvenant (waarover de raden een positieve appreciatie geven)

de divergentie tussen de gewesten potentieel vergroot. Dit neemt niet weg dat het Vlaamse Gewest, net als bij de MBO's, steeds de andere gewesten zal betrekken bij de opmaak van de convenanten. Dit is echter geen garantie dat de andere gewesten zullen ingaan op deze uitnodiging. De in de afgelopen jaren genomen initiatieven tot meer afstemming tussen de gewesten blijken niet steeds succesvol geweest. Zoals de raden zelf ook aangeven, moet het Vlaamse Gewest dan volgens de eigen krachtlijnen haar beleid voeren. Op basis van deze aanbeveling van de raden wordt de tekst niet aangepast.

Om ecodesign en het hoogwaardig sluiten van de kringloop beter te verankeren suggereren de raden om maatregelen toe te voegen bovenop de vastgelegde inzamel- en verwerkingsdoelstellingen. De raden wijzen hierbij op de beperkte mogelijkheden van de beheersorganismen om dit te realiseren. Zoals de raden suggereren zal dit bij de totstandkoming van een convenant worden meegenomen. Het resulteert echter niet in een aanpassing van het ontwerpbesluit.

De raden bevelen aan om de term "leden" van de beheersorganismen uit de bepalingen te halen, omdat sommige beheersorganismen meer deelnemers dan leden hebben. Het gebruik van de term leden leidt dan ook tot onduidelijkheden in deze context. De raden geven concrete tekst-aanpassingen mee. De tekstvoorstellen van de raden werden overgenomen in het ontwerpbesluit met uitzondering van het laatste voorstel (artikel 3.2.2.1/1). Dit laatste voorstel is niet gericht op het wegwerken van eventuele onduidelijkheid tussen leden en deelnemers. Het heeft tot doel de convenant bindend te maken ten aanzien van derde partijen die de convenant niet hebben afgesloten. Een overeenkomst tussen twee partijen kan echter niet worden opgelegd aan derden die de overeenkomst niet hebben ondertekend.

De raden vragen om de reikwijdte van de bepaling over de verantwoordelijkheid voor de kosten die het beheersorganisme moet dragen te verduidelijken. Dit vooral om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de raden dat de producenten die aangesloten zijn bij een beheersorganisme ook de kosten moeten dragen van producenten die er niet bij aangesloten zijn. Deze aanbeveling van de raden is terecht. Er wordt een aangepaste formulering voorgesteld die de reikwijdte verduidelijkt. Ook zal blijvend worden ingezet op handhaving in samenwerking met de beheersorganismen in de strijd tegen free riding.

De raden bevelen aan om het jaarlijkse financieel plan van een beheersorganisme enkel voor advies (en niet voor goedkeuring) voor te leggen aan de OVAM. Deze aanpassing werd aangebracht in het ontwerpbesluit.

Bij het opmaken van een aanvaardingsplichtconvenant bevelen de raden aan om werkbare modaliteiten te onderhandelen voor het doorvoeren van een openbare bevraging voor inzamel- en verwerkingscontracten wanneer de beheersorganismen zelf de inzameling en/of de verwerking organiseren. De beheersorganismen vallen niet onder de wetgeving overheidsopdrachten. Het toepassen van de wetgeving overheidsopdrachten wordt echter ook niet in het ontwerpbesluit opgelegd. Er wordt alleen opgelegd dat de toewijzing van opdrachten voor inzameling en verwerking moet gebeuren op basis van een lastenboek. Over dit lastenboek moet een openbare bevraging georganiseerd worden. De gunningsbeslissing moet gebaseerd zijn op in het lastenboek vastgelegde criteria. Bovendien kan hier van worden afgeweken in de convenant. Dit zijn belangrijke principes om een goede marktwerking te garanderen die toch voldoende moduleerbaar zijn voor specifieke gevallen. Go4Circle is vragende partij voor deze bepaling en ook de beleidsstudie die in 2016 voor de OVAM werd opgemaakt geeft dit aan als beleidsaanbeveling. Het is bovendien aangewezen om deze principes wettelijk te verankeren, zodat dit niet elke keer en voor elke convenant opnieuw moet onderhandeld worden. In het verslag aan de Vlaamse Regering wordt wel elke verwijzing naar de wetgeving overheidsopdrachten geschrapt en wordt ook het artikel aangepast om duidelijk te maken dat deze regeling enkel van toepassing is binnen een collectief systeem.

Verplichte selectieve inzameling van organisch-biologische afvalstromen (OBA) bij bedrijven

De raden geven aan dat het niet duidelijk is voor welke bedrijven (grote en middelgrote OBA-producenten) de verplichting tot selectieve inzameling van organisch-biologisch afval (OBA) geldt. Ze bevelen aan om dit verder te verduidelijken in het ontwerpbesluit.

De afbakening van de OBA-producenten in bijlage 6 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval en Gelijkaardig Bedrijfsafval werd op 16 september 2016 door de Vlaamse Regering goedgekeurd na een brede openbare inspraakprocedure. De opname van deze afbakening is een uitvoering van deze planbepaling, die in werking treedt op 1 januari 2021. De wijze van afbakening van de OBA-producenten is gebaseerd op criteria die objectief kunnen worden vastgesteld. De criteria werden berekend op basis van de gemiddelde OBA-productie in deze specifieke categorieën en getoetst aan de minimum hoeveelheid OBA die wekelijks moet vrijkomen om een rendabele inzameling te organiseren. Het criterium hoeveelheid is niet gebruikt omdat dit niet verifieerbaar is. De raden merken terecht op dat het gebruik van warme maaltijden niet in al de opgelijste bedrijven zinvol is (bijvoorbeeld superettes). Daarom wordt een duidelijker voorstel ingevoegd dat rekening houdt met het feit of er hetzij keukenafval van warme maaltijden vrijkomt, hetzij overig levensmiddelenafval. Levensmiddelenafval dat dierlijke bijproducten bevat, moet reeds op vandaag selectief worden ingezameld in bijvoorbeeld superettes. Er wordt verduidelijkt wat onder de vermelde categorieën middelgrote OBA-producenten valt. De OVAM zal in samenspraak met de kleinere producenten van OBA de praktische haalbaarheid van selectieve inzameling verder onderzoeken. Aansluiting op de gft-inzameling is mogelijk. Alle producenten van OBA vallen onder de algemene Europese verplichting van selectieve inzameling van OBA uiterlijk op 31 december 2023.

Aanpassing van voorwaarden voor inzameling en aanvaarding van bedrijfsrestafval

De raden geven aan het voornemen te ondersteunen om te komen tot een verbeterde selectieve inzameling van bedrijfsafvalstoffen, om zo de daling met 15% van het bedrijfsrestafval te realiseren. De raden vragen ook om snel werk te maken van een code van goede praktijk voor de minimale wijze van uitsorteren, zodat er een duidelijke zorgvuldigheidnorm is waarbij alle partijen weten waaraan ze zich moeten houden. Binnen het sectoroverleg rond het project bron- en nasortering wordt hier volop werk van gemaakt. Essentieel is evenwel om ook een zorgvuldigheidnorm te bepalen in de stap ervoor, namelijk bij de acceptatie van bedrijfsrestafval door de inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar. In de eerste plaats moet er namelijk reeds aan de bron zo weinig mogelijk fout gesorteerd afval in het bedrijfsrestafval worden meegenomen. De sector van inzamelaars, afvalstoffenhandelaars en -makelaars is ook in deze vragende partij om een zorgvuldigheidnorm te bepalen. In het sectoroverleg werd consensus bereikt over een aantal minimale vereisten waaraan inzamelaars, afvalstoffenhandelaars en -makelaars moeten voldoen wanneer ze containers bedrijfsrestafval accepteren. Het ontwerpbesluit wordt in deze zin aangepast. Ook de bijhorende bepalingen over het contract tussen de afvalproducent en de inzamelaar, afvalstoffenhandelaar en -makelaar wordt opnieuw toegevoegd.

Aanpassing van stort- en verbrandingsverboden

De raden ondersteunen de voorgestelde herwerking van de stortverboden omwille van een duidelijkere afbakening, hetgeen de handhaafbaarheid ervan ten goede komt. De raden adviseren om een uitzondering op het stortverbod te voorzien voor de recyclageresidu's uit de fysico-chemische grondreiniging. Dit om te vermijden dat er steeds individuele afwijkingen voor het storten van deze recyclageresidu's moeten gevraagd worden. Het opzet van de herwerkte stortverboden was om zoveel mogelijk brandbare afvalstoffen onder het stortverbod te laten vallen

om zo de toepassing van de afvalbehandelingshiërarchie te ondersteunen. Het aanvragen van een individuele afwijking op het stortverbod wordt in deze zin aanzien als drempelverhogend ten aanzien van het storten van brandbare afvalstoffen. Het is inderdaad niet steeds evident om individuele afwijkingen aan te vragen voor recyclageresidu's van de fysicochemische grondreiniging. Bijgevolg werd het ontwerpbesluit zo aangepast dat deze recyclageresidu's niet langer onder het stortverbod vallen.

De raden ondersteunen de aanpassing van de verbrandingsverboden, maar hebben nog een aantal aanbevelingen. Het verbrandingsverbod voor grofvuil (dat nog verplicht selectief in te zamelen afvalstoffen bevat) mag niet resulteren in een verplichting dat samengestelde afvalstoffen gedemonteerd moeten worden. Het verslag wordt in deze zin aangepast.

Het bedrijfsrestafval dat nog verplicht selectief in te zamelen afvalstoffen bevat, valt onder het verbrandingsverbod. Om de inzamelaars, afvalstoffenhandelaars en –makelaars evenals de verbrandingsinstallaties te ondersteunen wordt voorzien in een code van goede praktijk die de voorwaarden voor uitsortering en acceptatie vastlegt. De raden adviseren om snel werk te maken van deze code van goede praktijk en hiervoor voldoende tijd voor overleg met de betrokken sectoren te voorzien. Er wordt in het kader van het sectoroverleg van het project bron- en nasortering volop gewerkt aan een code van goede praktijk. Deze code moet een handleiding zijn om na te gaan wanneer een nasortering van het bedrijfsrestafval noodzakelijk is en hoe deze uitsortering moet gebeuren. Begin 2019 is voorzien dat deze code van goede praktijk afgewerkt wordt.

De raden bevelen aan om onbehandeld houtafval als energiebron uit te zonderen van het verbrandingsverbod, zowel wanneer dit bij de afvalproducent zelf wordt verbrand als wanneer dit afgevoerd wordt naar een ander bedrijf waar het verbrand wordt. Het Actieplan Biomassa(rest)-stromen 2015-2020 bepaalt dat alle onbehandeld houtafval naar materiaalrecyclage moet gaan. De enige uitzondering die het plan voorziet is het verbranden van zelf geproduceerde onbehandelde houtafval door schrijnwerkers omdat :

- deze hun reststromen historisch gezien al lang gebruiken om te voorzien in hun eigen energiebehoefte (gebouwenverwarming, drooginstallaties voor hout of gelakte producten). Deze manier van lokaal geproduceerde houtstromen ter plaatse te valoriseren is een beheermaatregel met een kleine ecologische impact;
- dergelijk houtafval zeer zuiver en droog is, en daarom uitermate geschikt om rechtstreeks in materiaalrecyclage te worden ingezet (plaatmaterialen, strooisel voor huisdieren en stallen, ...). Het is daarom een verkeerd signaal om toe te laten dat dergelijk hoogwaardig houtafval extern zou mogen worden verbrand.

Het zoeken naar alternatieve brandstofbronnen kan geen argument zijn om de voorgestelde uitzondering te veralgemenen. Het toepassen van afvalstoffen als energiebron zit op een lagere trap in de afvalverwerkingshiërarchie dan de materiaalrecyclage. Het concrete voorbeeld dat in het advies wordt aangehaald gaat over houtstof. Deze afvalstof is echter omwille van zijn fysische eigenschappen niet geschikt voor materiaalrecyclage en valt dus niet onder het voorgestelde verbrandingsverbod. Het is ook een foute veronderstelling dat dergelijk houtstof zou gestort worden aangezien er momenteel al een stortverbod in voege is voor brandbaar afval. Houtafvalstromen die vrijkomen bij houtverwerkende bedrijven worden niet naar grootschalige installaties afgevoerd, maar zullen in de praktijk vaak afzet vinden in lokale, kleine centrales. Deze produceren enkel warmte en geen stroom. Het is dus een foute veronderstelling dat de OVAM via haar advies in het kader van groenestroomcertificaten deze afvalstroom kan sturen naar de meest optimale bestemming. Bedrijven die toch overwegen om onbehandeld houtafval in te zetten als energiebron, kunnen gebruik maken van de voorziene afwijking op het verbrandingsverbod zoals vermeld in artikel 4.5.3. van het VLAREMA. Daarbij worden de argumenten om een afwijking te verantwoorden ten gronde geëvalueerd op diverse aspecten, maar niet exclusief op economische aspecten.

De raden stellen vast dat de uitzonderingen op de verbrandingsverboden geen rekening houden met de bepalingen in artikel 6.11.1 van VLAREM II, dat onder strikte voorwaarden verbranding in open lucht toelaat. De aangepaste verbrandingsverboden hadden niet de intentie om de toepassing van artikel 6.11.1 van VLAREM II te verhinderen. Omwille van de verstaanbaarheid wordt het ontwerpbesluit dan ook verduidelijkt op dit punt.

Verpakkings- en zwerfvuilbeleidgerelateerde toevoegingen

De raden ondersteunen de invoering van een verbod op het gratis ter beschikking stellen van lichte plastic draagtassen voor eenmalig gebruik. Ze merken echter op dat het een verbod is op het gratis ter beschikking stellen, terwijl in de andere gewesten er een verbod is ingesteld op het gebruik van deze draagtassen. Bovendien kan dit verbod leiden tot een substitutie van plastic draagtassen door papieren draagtassen. De raden verwachten door dergelijke verschuiving negatieve milieugevolgen en stellen voor dit te neutraliseren op basis een correcte LCA-benadering. Bovendien suggereren de raden als verder ontradingsinstrument om voor lichte plastic draagtassen voor eenmalig gebruik een minimumprijs van 50 eurocent in te stellen. Met betrekking tot cijfers over het verbruik van eenmalige plastic draagtassen, leverde Fost Plus de eerste rapportering af aan de Interregionale Verpakkingscommissie. 220 leden met als activiteit invoerder en/of producent van serviceverpakkingen werden geïdentificeerd en bevraagd naar het aantal in de handel gebrachte plastic draagtassen, alsook het totaal gewicht in kg. Dit volgens de berekeningsmethodes opgesteld door de Europese Commissie. Lichte plastic draagtassen (15 tot 50 micron): meer dan 191 miljoen zakjes overeenkomstig een gewicht van 3,25 miljoen kg. Zeer lichte plastic draagtassen (0 tot 15 micron): meer dan 74 miljoen zakjes overeenkomstig een gewicht van 526.724 kg. Met een responsratio van 46%, voor een vertegenwoordigd tonnage van 80% van de totale doelgroep, is het voorlopig nog onduidelijk of deze cijfers het effectieve verbruik voldoende benaderen, maar daar wordt meer duidelijkheid in verwacht. Met betrekking tot LCA-analyses van draagtassen tonen verschillende materiaalgebaseerde LCA-studies aan dat plastic (PE) draagtassen een lagere milieu-impact hebben dan papieren draagtassen en deze laatste vele malen hergebruikt moeten worden om tot eenzelfde milieu-impact te komen als een plastic draagtas. Dezelfde studies geven aan dat de milieuwinst van herbruikbare zakken objectief vast staat. Daarom wil de Vlaamse Regering in haar Verpakkingsnota de herbruikbare draagtassen aanmoedigen en het gebruik van draagtassen voor eenmalig gebruik uitfaseren. Op basis hiervan wordt in het ontwerpbesluit een verbod op het ter beschikking stellen van gratis lichte plastic draagtassen als eerste stap voorzien. Op dit moment wordt nog geen totaalverbod opgelegd, omdat niet met 100% zekerheid kan bewezen worden dat de milieu-impact van de mogelijke alternatieven lager is. Een minimale prijsgrens kan inderdaad helpen om het gewenste ontradende effect te realiseren. Er wordt echter voor geopteerd om geen minimumprijs voor lichte draagtassen op te leggen, maar wel te monitoren of de bepaling het beoogde effect heeft na twee jaar. Indien blijkt dat na evaluatie geen alternatieven gebruikt worden (in plaats van lichte draagtassen voor eenmalig gebruik) of draagtassen voor eenmalig gebruik met een minder gunstige milieuscore, kunnen op termijn bijkomende maatregelen genomen worden.

De raden onderschrijven de voorgestelde bepalingen om het gebruik van cateringmateriaal voor eenmalig gebruik op evenementen en in de werking van de Vlaamse overheid en de lokale besturen in te perken. De Vlaamse overheid en de lokale besturen vervullen hierbij een uitgesproken voorbeeldfunctie. De raden bevelen aan om de evenementen waarop deze bepalingen van toepassing zijn, te verhelderen, zodat duidelijk wordt welke evenementen al dan niet aanzien worden als evenementen van de lokale overheden en de Vlaamse overheid. De bedoelde evenementen van de Vlaamse overheid en lokale besturen zijn alle evenementen die de overheid organiseert, zoals een nieuwjaarsdrink of een congres. Het ontwerpbesluit en het verslag worden in deze zin aangepast.

Ook de inwerkingtreding van deze bepalingen wordt lichtjes aangepast om de betrokkenen de tijd te geven zich hierop voor te bereiden.

Daarnaast bevelen de raden aan om bepalingen hierover voor de evenementen van de Vlaamse overheid en lokale besturen bij een positieve evaluatie uit te breiden, bij voorkeur in lijn met de initiatieven op Europees niveau op dit vlak. Ze bevelen aan om nu reeds met de organisatoren overleg op te starten hierover. De huidige bepalingen voor evenementen moeten aanzien worden als een eerste stap in de aanpak van cateringmateriaal voor eenmalig gebruik. De intentie is er om bij een positieve evaluatie deze maatregelen uit te breiden naar alle evenementen en dit in lijn met de ontwikkelingen op Europees niveau. Dit vergt overleg met de doelgroepen (federatie van muziektourismes FMIV, sportfederaties, cultuursector). Het overleg met deze doelgroepen zal zo snel mogelijk door de OVAM opgestart worden.

Omdat het verbod op het gebruik van cateringmateriaal binnen de eigen werking meer inhoudt dan enkel het vermijden van eenmalige drankverpakkingen, suggereren de raden om de inwerkingtreding van deze bepalingen uit te stellen tot 1 januari 2022 (in plaats van 1 januari 2020). Het verbod op het gebruik op het serveren van drank in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik (bijvoorbeeld wegwerpbekers) kan makkelijk gerealiseerd worden en wordt daarom behouden op 1 januari 2020. Om de Vlaamse overheid en lokale besturen meer tijd te geven (tot 1 januari 2022) om de bepalingen voor wegwerpcateringmateriaal voor het serveren van bereide voedingsmiddelen te implementeren wordt dit aangepast in het ontwerpbesluit. Er wordt ook verduidelijkt dat deze verplichting enkel slaat op bereide voedingsmiddelen. Dit zijn voedingsmiddelen die ter plaatse worden klaargemaakt, samengesteld, geschikt, opgewarmd, geregenereerd of ontdooid. Dit is een gekend begrip in het kader van voedselveiligheid. Voorverpakte etenswaren, zoals een chocoladereep of een zak chips, vallen hier niet onder.

De vereiste om het gebruik van drank in eenmalige verpakkingen voor het serveren van drank op evenementen te verbieden, tenzij die voor 95 % gescheiden worden ingezameld, wordt aangepast op vraag van de sector. De doelstelling voor gescheiden inzameling bij gebruik van eenmalige drankverpakkingen wordt vastgelegd op 90% vanaf 1 januari 2020. Deze doelstelling wordt verscherpt tot minstens 95% vanaf 1 januari 2022.

De raden hebben er begrip voor om op dit moment de voorverpakte dranken en etenswaren uit te sluiten van deze bepalingen maar bevelen aan om bijkomend onderzoek te doen om afval op evenementen verder te reduceren. Het is de intentie om te blijven zetten op andere afvalsoorten op evenementen. Projecten rond de peukenproblematiek werden al opgezet. De grote hoeveelheid afval die tijdens de opbouw en de afbraak van een evenement wordt gegenereerd, moet ook nog verder aangepakt worden.

De raden vragen zich bij het invoeren van een verplicht percentage aan gerecycleerde granulaten in kunststofafvalzakken af of er voldoende post-consumer kunststofafval beschikbaar is om dit te realiseren. China heeft sedert begin 2018 een invoerban ingesteld voor kunststofafval, waardoor binnen de EU een overaanbod is ontstaan aan post-consumer folieafval geschikt voor materiaalrecyclage. Vanuit België zijn het hoofdzakelijk post-consumer folies van secundaire en tertiaire verpakkingen afkomstig van inzameling bij bedrijven (Val-i-Pac) die gevat worden door deze Chinese invoerban en zich nu dus een weg moeten zoeken op de Europese recyclagemarkt. Vanuit de sector van de afvalinzamelaars komen signalen dat veel loodsen vol zitten met materiaal dat ze moeilijk tot niet afgezet krijgen voor recyclage. Begin 2019 wordt in België ook gestart met de uitrol van de uitgebreide PMD-inzameling (P+MD). Dit betekent dat naast flessen en flacons ook andere kunststofverpakkingen zullen mogen worden meegegeven in de PMD-zakken. Ook langs deze weg zullen aanzienlijke hoeveelheden post-consumer afvalfolies worden ingezameld die binnen de EU een afzet moeten vinden. Creëren van een verzekerde afzet voor gerecycleerd post-

consumer foliemateriaal is belangrijk om er voor te zorgen dat het ingezamelde materiaal ook effectief wordt gerecycleerd.

De raden onderkennen de problematiek van de stickers op groenten en fruit die terechtkomen in compost en daar voor een (visuele) verontreiniging zorgen. De raden geven echter aan dat het tijdsbestek waarbinnen dit verbod opgelegd wordt, niet haalbaar is voor de sector en een grote impact zal hebben op de logistieke keten. Deze maatregel is bovendien enkel in het Vlaamse Gewest van toepassing, terwijl dit een bij uitstek internationaal georiënteerde sector is. De raden bevelen aan om deze maatregel in te trekken en in overleg met de sector oplossingsrichtingen en een bijhorend tijdspad te verkennen en indien nodig bijkomend onderzoek te ondersteunen.

Ook de veilingen en de distributiesector zijn al jarenlang op de hoogte van deze problematiek en hebben in 2014 hierover al overleg met de OVAM en de Vlaamse Compostorganisatie Vlaco gehad. Tot op heden is er echter geen vooruitgang in het gebruik van alternatieven merkbaar, zodat een verbod aangewezen is. De raden merken terecht op dat het voorziene verbod of het invoeren van alternatieven een aantal logistieke en technische aanpassingen vereist die mogelijk niet tijdig kunnen worden geïmplementeerd. Daarom wordt het verbod behouden met toevoeging van een datum van inwerkingtreding van het verbod op 1 januari 2021. In de overgangperiode kunnen de betrokken sectoren in overleg met de overheid een concreet plan van aanpak uitwerken om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de doelstelling van het verbod.

Sloopopvolgingsplan

De bepalingen over de precieze timing wanneer het sloopopvolgingsplan ter beschikking moet zijn, worden in het ontwerpbesluit aangepast. De raden vragen om die timing verder te verduidelijken, zodat de omgevingsvergunning voor de sloopwerken pas uitvoerbaar is op het moment dat de vergunning verlenende overheid over het sloopopvolgingsplan beschikt. Dit plan moet bijgevolg niet ter beschikking zijn op het moment van de aanvraag van de omgevingsvergunningsaanvraag voor de sloopwerken. Bijgevolg moet dan ook het aanvraagformulier in deze zin aangepast worden. Het sloopopvolgingsplan is een verplicht onderdeel van de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Een omgevingsvergunning kan worden afgeleverd zonder dat een sloopopvolgingsplan werd ingediend op het moment van de aanvraag. De omgevingsvergunning wordt pas uitvoerbaar wanneer is vastgesteld dat een sloopopvolgingsplan aan het dossier werd toegevoegd. De werken kunnen dus niet starten voor het indienen van een sloopopvolgingsplan. De voorgestelde wijziging van het artikel 4.3.3, §3, vermijdt problemen die werden aangehaald door de sector. Die stelde dat het vaak niet mogelijk is een volledig sloopopvolgingsplan te laten opstellen op het moment van de aanvraag van een omgevingsvergunning. Het aanvraagformulier en de addenda-bibliotheek (vraag 2.5 met verwijzing naar addendum B30) zullen aangepast worden om het later opladen van het sloopopvolgingsplan mogelijk te maken.

3. ANDERE WIJZIGINGEN

Naast de op basis van het advies van de raden doorgevoerde aanpassingen zijn in het ontwerpbesluit nog volgende wijzigingen aangebracht.

1° De term “containerpark” wordt door de term “recyclagepark” vervangen omdat deze term ook gewijzigd wordt in VLAREM II, zoals vermeld in het op 20 juli 2018 principieel goedgekeurd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu en landbouw. De term “recyclagepark” wordt ook gebruikt in het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval.

- 2° De mogelijkheid wordt voorzien om voor het registreren van de geproduceerde, ingezamelde en ontvangen kunststoffracties (harde kunststoffen, EPS of folies die in zakken bijvoorbeeld samen met papier/karton worden ingezameld) te werken met het aantal verkochte zakken.
- 3° De doelstellingen voor de verwerking van afvalolie worden aangepast op basis van de onderhandelingen met de sector over de nieuwe milieubeleidsovereenkomst (zie de door de Vlaamse Regering op 25 mei 2018 goedgekeurde startnota nieuwe milieubeleidsovereenkomst). De sector is akkoord met de strengere verwerkingsdoelstelling, maar alleen op voorwaarde dat de nieuwe doelstelling ook onmiddellijk algemeen van toepassing is via het VLAREMA. Het is dus nodig om bovenstaande aangepaste verwerkingsdoelstelling voor afvalolie mee te nemen in de reeds lopende VLAREMA-trein. De nieuwe verwerkingsdoelstelling is in overeenstemming met de recent goedgekeurde wijzigingen aan de kaderrichtlijn afvalstoffen (Richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen).
- 4° Er wordt een aanpassing van de registratie als vervoerder van dierlijke bijproducten toegevoegd. Hierdoor worden de overgangsbepalingen naar aanleiding van de uitbreiding van de gft-definitie eenduidig toepasbaar.
- 5° De timing van de inwerkingtreding van een aantal wijzigingen wordt gefaseerd.

4. WEERSLAG

Het aldus aangepaste en als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit, de als bijlage 2 toegevoegde bijbehorende bijlage en het als bijlage 3 toegevoegd bijbehorend verslag aan de Vlaamse Regering hebben geen andere weerslag op de begroting, het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op de lokale besturen dan aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen en het besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2013 betreffende dierlijke bijproducten en afgeleide producten, aan de bijbehorende bijlage en aan het bijbehorende verslag aan de Vlaamse Regering;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Joke Schauvliege
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw